

ГАВРИЛО ПУСТОВІЙТ

Гаврило Михайлович Пустовійт (1900—1947) навчався у Київському художньому училищі (1916—1918), яке залишив через нестатки, повернувшись до Межиріча (Канівський повіт), вчителював у трудшколі. 1923—1930 рр. — навчання у Київському художньому інституті, у майстерні монументального малярства під керівництвом

Гаврило Пустовійт.
Автопортрет. 1944.

М.Бойчука, далі — на графічному факультеті. Співпрацює з видавництвами „Рух”, „Сяйво”, „Культура”, „Книгоспілка”, „Держвидав України”. Очолює художньо-конструкторський факультет харківського поліграфічного інституту (1930—1932).

Очолив художньо-конструкторський факультет Харківського поліграфічного інституту (1930 — 1932), з 1938 р. заступник Голови Спілки художників України. Автор ілюстрацій до „Обломова” І.Гончарова (1935), „Рассказов” М.Коцюбинського (Детгиз, 1940), чотиритомника І.Франка (1936). До Шевченкового ювілею (1939) створив графічну композицію для реверсу ювілейної медалі, літографічний та офортний портрети Кобзаря, станкові твори, ілюстрації до „Наймички”. У 1939—1941 рр. збирає матеріал, пов’язаний з І.Франком, тривалий час перебуває на Західній Україні, намалював портрети родичів й односельців Каменяра.

У липні 1941 р. був призваний до армії, керував СПУ в евакуації. У 1942 р. проілюстрував твори М.Бажана („Данило Галицький”), поезії А.Малишка, М.Рильського, М.Стельмаха, створив галерею портретів з натури діячів української культури: М.Бажана, О.Довженка, Ю.Коцюбинського, О.Корнійчука, І.Ле, А.Малишка, В.Сосюри, Ю.Яновського, В.Василевської та ін. Експонувався на багатьох виставках Києва, Москви, Харкова, Львова, Єревана, Варшави (1927—1941); у 1956 р. — на художній виставці до 100-річчя з дня народження І.Франка (Київ), у 1980 р. — на персональній виставці портретів письменників-фронтовиків (Київ).

У вересні 1942 р. його заарештовано за звинуваченням у націоналізмі та антирадянській агітації (стаття 58), вирок — 10 років таборів (Астраханський табір НКВС №2), там митець захворів на туберкульоз, тому в жовтні 1943 р. був звільнений як смертельно хворий без права повертатися в Україну. По демобілізації у липні 1945 р. решту життя провів у клініках Сталінграда, Підмосков’я, Києва, де й помер 20 березня 1947 р. Йому пощастило ще побачити своє останнє видання — цикл малюнків до Франкового „Захара Беркута”, виданого 1946 р. „Детгизом”. Реабілітований 1956 року.

Творча спадщина митця заслуговує на подальше всебічне вивчення — адже він визначив стилістику і манеру української графіки на багато років наперед у станковій і книжковій графіці, плакаті, есклібрисі.

В.Л.

3-я сторінка обкладинки: портрет Івана Франка, музей І.Франка у Львові, обкладинки та ілюстрації до видань творів І.Франка, обкладинка каталогу робіт художника; на стор. 60 — портрет Захара Франка; на стор. 61 — портрети Дарії Франко та Ганни Франко.